

Nr 452.

Av herr **Eskilsson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till statens växtskyddsanstalt för budgetåret 1952/53, m. m.*

I proposition nr 99/1952 har Kungl. Maj:t föreslagit vissa anslag till statens växtskyddsanstalt för budgetåret 1952/53. I propositionen beröras vidare växtskyddets betydelse för vårt land samt de förslag som 1949 års växtskyddsutredning framlagt rörande organisationen av den statliga växtskyddsverksamheten. Bortsett från frågan om en utbyggnad av växtskyddsanstaltens filialsystem ansluter sig departementschefen i väsentliga delar till utredningens förslag. I fråga om filialsystemet avviker departementschefens förslag från utredningen huvudsakligen beträffande de mindre filialerna. Departementschefen förordar sålunda icke inrättandet av någon ny filial av mindre typ och ej heller någon utvidgning av filialerna i Skara och Linköping.

Av departementschefens uttalande framgår icke, huruvida linköpings- och skarafilialerna skola fortsätta sin verksamhet efter samma normer som tidigare eller om även i dessa områden hushållningssällskapen skola svara för upplysningsverksamheten. Vad forskning beträffar, konstaterar han, att det skulle draga avsevärda kostnader att utrusta småfilialerna så, att "forskningsarbete av verklig betydelse" skulle kunna bedrivas där. Enligt nu gällande föreskrifter har växtskyddsanstaltens styrelse att besluta, huruvida linköpingsfilialen skall vara bemannad hela året. Därest arbetsuppgifter saknas vintertid, såsom departementschefen synes förmoda, torde styrelsen se sig tvingad att förflytta tjänstemännen till Stockholm under vinterhalvåret. Från att tidigare ha haft fast anknytning i länet kommer därför linköpingsfilialen enligt departementschefens förslag att bli utan verklig uppgift och betydelse för området, vilket icke torde vara i överensstämmelse med det från såväl departementschef som jordbrukarhåll framförda kravet på effektivisering av växtskyddsarbetet i landet.

I Östergötland har växtskyddsanstaltens filial sedan tillkomsten vunnit allt starkare förankring hos jordbrukarna. Detta framgår icke minst av det ständigt stegrade antalet förfrågningar, som registrerats vid filialen. Bland jordbrukarna råder också enighet, att filialen i Linköping måtte äga fortbestånd och ges sådana resurser, att den kan möta det ökade kravet på effektivitet från jordbrukarnas och trädgårdsodlarnas sida. Filialens verksamhet belyses i nedanstående redogörelse.

A. Upplysnings- och rådgivningsverksamhet.

Utvecklingen torde bäst illustreras av statistiken rörande brev och skrivelser rörande upplysning-rådgivning vid filialen:

År	Antal brev
1943	13
1944	45
1945	215
1946	519
1947	388
1948	938
1949	1 476
1950	985

Telefonförfrågningarnas antal har visat ständigt stegrad intensitet. Statistik häröver har förts endast tidvis och belöper sig under högsäsong till 30—60 samtal dagligen.

Personlig konsultation genom besökare på institutionen är relativt ringa, beroende på bl. a. institutionens belägenhet. Däremot sker en livlig upplysningsverksamhet under föreståndarens tjänsteresor inom området. Antalet *resdagar* per år växlar mellan 60 och 100 vid filialen.

Föredrag hållas årligen av föreståndaren till ett antal av ca 25 i olika organisationer och vid av filialen ordnade "växtskydds dagar" m. m. Samarbetet med RLF är synnerligen intensivt.

Tidningsartiklar rörande aktuella växtskyddsfrågor, bl. a. en särskild rådgivningsspalt i lantmannatidningen "Jordbrukaren", uppgå årligen till omkring 50.

Artiklar i fackpress distribueras till ett antal av 10—15 årligen.

Demonstrationsförsök anordnas årligen vid filialen på ett försöksfält, som kan drivas tack vare ekonomiskt stöd från Fröodlareföreningen. Årligen anordnas flera visningar av detta fält på begäran av studiegrupper inom landet och från utlandet.

B. Forskningsverksamhet.

I anslutning till rådgivningsverksamheten har viss målforskning bedrivits vid filialen vid sidan av den förstnämnda och med ekonomiskt stöd av donatorer. Resultatet av denna forskning framlägges i första hand i växtskyddsanstaltens publikation "Växtskyddsnotiser". Bland vid filialen i Linköping lösta forskningsuppgifter må här nämnas följande:

1. Kemisk bekämpning av vetemyggorna.
2. Kemisk bekämpning av klöverspetsvivelarna.

3. Åkertripsens bekämpning i oljeväxtodlingar.
4. Rapsvivilarnas skadegörelse.
5. Bekämpning av skidgallmygga i rapsfält.
6. Vissa problem i samband med borbrist.
7. Ogräsmedlens inverkan på bin.

Därjämte ha detaljer i andra forskningsproblem bearbetats och delvis publicerats, medan andra forskningsresultat ännu föreligga opublicerade.

De nämnda forskningsfrågorna ha också valts med tanke dels på möjligheterna att genomföras utan större kostnader för filialen, dels och framför allt därför att jordbrukarna varit ytterst beroende av frågornas lösning. Det kan också med lätthet bevisas, att kostnaderna för denna forskningsverksamhet blivit betydligt lägre än om motsvarande problem skulle lösts vid huvudanstalten.

En undersökning har visat, att de praktiska forskningsproblem, som bearbetas vid filialerna, snabbare kunna tillgodogöras av jordbrukarna än sådana, som bearbetas vid huvudanstalten. Kontakten mellan växtskyddsanstalten och jordbrukarna är väsentligt större vid filialerna än vid huvudanstalten. Genom den livliga kontakt mellan jordbrukarna och växtskyddsfilialens föreståndare, som i särskilt hög grad präglar arbetet vid linköpingsfilialen, får forskningsarbetet å ena sidan impulser från det praktiska livets män, samtidigt som de uppnådda forskningsresultaten snabbt kunna komma jordbruket till godo. Personalen vid filialerna synes också ha lättare att i "Växtskyddsnotiser" i ortspressen kungöra sina erfarenheter och lämna råd än tjänstemännen vid huvudanstalten. Erfarenheterna vid filialen i Linköping visa, att forskning av betydelse kan bedrivas, om än med stora svårigheter och endast tack vare att donationsmedel årligen ställts till filialens förfogande. Då filialens verksamhet emellertid icke i längden kan vara beroende av donationsmedel, beräknas redan den nuvarande verksamheten icke kunna upprätthållas med mindre en viss förstärkning av filialens resurser snarast genomföres. Utredningen har också visat, att växtskyddsfilialen i Linköping alltjämt utsättes för ökad belastning, varför än starkare skäl för en mindre utökning av filialens resurser föreligga.

Det synes f. n. vara uteslutet, att hushållningssällskapet i Östergötland övertar ens en mindre del av filialens verksamhet. Effektiv rådgivning torde icke kunna verkställas med mindre viss forskning samtidigt bedrives. Resurser härtill saknas helt vid hushållningssällskapet under nuvarande förhållanden. Däremot synes inrättandet av en samarbetsnämnd mellan hushållningssällskapet och växtskyddsfilialen, såsom av hushållningssällskapet i Östergötland framhållits, avsevärt kunna befordra växtskyddsverksamheten i länet. En väl rustad växtskyddsfilial, arbetande vid sidan av och i samarbete med hushållningssällskapet, synes enligt vår mening på bästa sätt kunna svara mot de berättigade krav, som från odlarna ställas på det

statliga växtskyddet. Det förslag till utbyggnad av linköpingsfilialens personella och materiella resurser, som av växtskyddsutredningen framförts, synes väl avpassat med hänsyn till dessa krav och innebär relativt blygsamma kostnadsökningar, vilka mer än väl kunna beräknas bli täckta av den effektivare verksamhet, som därmed möjliggöres vid filialen i Linköping.

Enligt växtskyddsutredningens förslag skulle följande förstärkningar av personal och utrustning erfordras vid linköpingsfilialen för att filialen på ett fullgott sätt skall kunna fylla sin uppgift inom detta viktiga jordbruksområde.

1. Föreståndaren lönegradsplaceras i Ce 27.
2. Inrättande av en förmanstjänst i Ce 11. En sådan tjänst är nödvändig för att försöksverksamheten skall kunna upprätthållas. Att som nu föreståndaren tvingas delta manuellt vid utläggningen av försök och i övrigt överlåta skötseln åt tillfälligt anställd personal (skolynglingar o. d.) kan knappast anses vara lyckligt med hänsyn till arbetets betydelse. Erfarenheten visar också, att åtskilliga försök spolierats just på grund av bristen på erfaren arbetskraft.
3. I andra hand yrkas inrättande av en assistenttjänst i reglerad beföringång. Denna tjänst skulle lätta föreståndarens arbetsbörda väsentligt men är å andra sidan den minst oundgängliga av de föreslagna befattningarna.
4. Ökning av filialens resurser, dvs.
 - a. tillbyggnad av institutionen (tillbyggnaden skulle bekostas av Tornby egendom, och filialens kostnad blir skäligen ränta på byggnadsvärdet).
 - b. ökning av driftbudgeten till 16 000 kronor årligen.
 - c. engångsanslag om 20 000 kronor för upprustning av filialens materiel, möbler och laboratorium. Anslaget kan uppdelas på två år.

Med stöd av vad som anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 99 måtte besluta att statens växtskyddsanstalts filial i Linköping utbygges i huvudsak enligt 1949 års växtskyddsutrednings förslag och bevilja för detta ändamål erforderliga medel.

Stockholm den 2 april 1952.

Carl Eskilsson.

Ivar Nilzon.

Gottfrid Karlsson.

Johan Sunne.

Bengt Elmgren.

A. Hermansson.

Karl Falk.